

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

8. juli 1999 *

I sag C-186/98,

angående en anmodning, som Tribunal de Círculo do Porto (Portugal) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende straffesager mod

Maria Amélia Nunes,

Evangalina de Matos

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af fællesskabsbestemmelserne om uretmæssig anvendelse af tilskud fra Den Europæiske Socialfond,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann (refererende dommer), og dommerne D.A.O. Edward og L. Sevón,

generaladvokat: F.G. Jacobs

* Processprog: portugisisk.

justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Maria Amélia Nunes ved advokat J. Lourenço Pinto, Lissabon
- den portugisiske regering ved direktør Luís Fernandes og juridisk medarbejder Ângelo Seiça Neves, Juridisk Tjeneste, Direktoratet for EF-spørgsmål, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede
- den finske regering ved ambassadør Holger Rotkirch, chef for Juridisk Tjeneste, og juridisk konsulent Tuula Pynnä, begge Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Teresa Figueira og Knut Simonsson, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. maj 1999,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelse af 21. april 1998, indgået til Domstolen den 18. maj 1998, har Tribunal de Círculo do Porto i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsbestemmelserne om uretmæssig anvendelse af tilskud fra Den Europæiske Socialfond (herefter »fonden«).
- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under straffesager mod Maria Amélia Nunes og Evangelina de Matos for forfalskning i henhold til den portugisiske straffelovs artikel 228, stk. 1 og 3, der er blevet begået i forbindelse med uddannelsesforanstaltninger i 1986 og et kursus i 1987. Maria Amélia Nunes er ligeledes tiltalt for bedrageri i henhold til den portugisiske straffelovs artikel 424. Der blev ydet økonomisk tilskud fra fonden til de forskellige uddannelsesforanstaltninger.
- 3 På tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen bestemte artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2950/83 af 17. oktober 1983 om gennemførelse af afgørelse 83/516/EØF om Den Europæiske Socialfonds opgaver (EFT L 289, s. 1):

»Såfremt tilskuddet fra fonden ikke anvendes på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, kan Kommissionen suspendere, nedsætte eller lade tilskuddet bortfalde efter at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger.«

- 4 I medfør af denne bestemmelses stk. 2 medfører uretmæssig anvendelse af de udbetalte beløb, at disse skal tilbagebetales.

- 5 Til sit forsvar har Maria Amélia Nunes for den nationale ret gjort gældende, at der i fællesskabsretten, for så vidt angår borgeres uretmæssige anvendelse af fællesskabsmidler, er fastsat civilretlige sanktioner, som er tilstrækkelige til at sikre Fællesskabets finansielle interesser. Hun har heraf konkluderet, at hverken den nationale lovgiver eller dommer kan anse de forhold, som hun er tiltalt for, for at være strafferetlige overtrædelser.

- 6 Under disse omstændigheder har Tribunal de Círculo besluttet at udsætte sagen og anmode Domstolen om at tage stilling til følgende:

»—Er tiltaltes adfærd strafbar ifølge de fællesskabsretlige bestemmelser, der var gældende på tidspunktet for de forhold, for hvilke der er rejst tiltale?

og

- Har en medlemsstat kompetence til at strafforfølge adfærd, der alene skader Fællesskabets formueinteresser, og for hvilke de fællesskabsretlige bestemmelser kun foreskriver en civilretlig sanktion?»

Første spørgsmål

- 7 Det fremgår af artikel 6 i forordning nr. 2950/83, at en anvendelse af tilskuddet fra fonden i strid med de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser ikke har strafferetlige følger.
- 8 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at en uretmæssig anvendelse af tilskud fra fonden ikke er strafbar ifølge fællesskabsretten.

Andet spørgsmål

- 9 Det bemærkes, at medlemsstaterne — når der ikke findes en særlig bestemmelse i en fællesskabsforordning, der fastsætter en sanktion for overtrædelser eller med hensyn hertil henviser til nationale administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser — i medfør af EF-traktatens artikel 5 (nu artikel 10 EF) skal træffe alle foranstaltninger, som er egnede til at sikre fællesskabsrettens gennemslagskraft (jf. bl.a. dom af 21.9.1989, sag 68/88, Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 2965, præmis 23).
- 10 Sanktionsvalget tilkommer medlemsstaterne, men disse skal navnlig drage omsorg for, at overtrædelser af fællesskabsretten sanktioneres efter samme materielle og processuelle regler, som efter national ret gælder for overtrædelser af samme art og grovhed, og sanktionen skal under alle omstændigheder være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelser og have en afskrækkende virkning (dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 24).
- 11 Endvidere skal de nationale myndigheder være lige så agtpågivende ved overtrædelser af fællesskabsretten, som de er ved gennemførelsen af tilsvarende

national lovgivning (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 25).

- 12 Det samme gør sig gældende, når der er fastsat visse sanktioner for overtrædelser i en fællesskabsbestemmelse, men det ikke på udtømmende vis er fastsat, hvilke sanktioner medlemsstaterne kan pålægge. Dette er tilfældet, for så vidt angår bestemmelserne vedrørende fonden.
- 13 Arten af den forpligtelse, der følger af traktatens artikel 5, fremgår, som generaladvokaten har anført i punkt 9 i forslaget til afgørelse, desuden klart af EF-traktatens artikel 209 A, stk. 1 (efter ændring nu artikel 280, stk. 2, EF), hvorefter medlemsstaterne skal træffe de samme foranstaltninger til bekæmpelse af svig, der skader Fællesskabets finansielle interesser, som til bekæmpelse af svig, der skader deres egne finansielle interesser.
- 14 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at medlemsstaterne ifølge traktatens artikel 5 skal træffe alle effektive foranstaltninger med henblik på at forfølge adfærd, der skader Fællesskabets finansielle interesser. Disse foranstaltninger kan omfatte strafferetlige sanktioner, selv når der kun er fastsat civilretlige sanktioner i fællesskabsbestemmelserne. Den foreskrevne sanktion skal svare til den sanktion, som efter national ret gælder for overtrædelser af samme art og grovhed, og sanktionen skal være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning.

Sagens omkostninger

- 15 De udgifter, der er afholdt af den portugisiske regering, af den finske regering og af Kommissionen, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der

verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de Circulo do Porto ved kendelse af 21. april 1998, for ret:

- 1) En uretmæssig anvendelse af tilskud fra Den Europæiske Socialfond er ikke strafbar ifølge fællesskabsretten.
- 2) Medlemsstaterne skal ifølge EF-traktatens artikel 5 (nu artikel 10 EF) træffe alle effektive foranstaltninger med henblik på at forfølge adfærd, der skader Fællesskabets finansielle interesser. Disse foranstaltninger kan omfatte strafferetlige sanktioner, selv når der kun er fastsat civilretlige sanktioner i

fællesskabsbestemmelserne. Den foreskrevne sanktion skal svare til den sanktion, som efter national ret gælder for overtrædelser af samme art og grovhed, og sanktionen skal være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have en afskrækkende virkning.

Jann

Edward

Sevón

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 8. juli 1999.

R. Grass

P. Jann

Justitssekretær

Formand for Første Afdeling